

AÑO II

PALMA 4 DE DICIEMBRE DE 1898

NÚM. 96

SEGONA DOMINICA D'ADVENT

De la utilitat de las afliccions y sufriments d'aquesta vida.

SANT Juan Bautista dins la presó.... ¿Y per què? Per haver dit la veritat y advertit el seu dever á un rey! ¿Y no vos admira veurer á Sant Juan tancat mentres que Herodes sèu en el trono, y que aquell que era més que un Profeta gran davant el Señor, y á qui Deu enviá en calidad d'àngel per prepararli els seus camins, sufresca, empresonat, tota classe de misèrias? ¿Perventura es aquesta sa recompensa de la virtut? Vos consideram bastant instruits perque deixeu de ignorar que aquesta y no altra es la sort dels homos bons y virtuosos, y que res dona á entendre millor la virtut de Sant Juan que veurer lo dins la presó. ¿Però, podrem trobar en la Sagrada Escripura qualque rahó d'aquesta conducta de Deu? Si, Deu afligeix les persones justes, ja per ferles exemplars de le seua justicia, ja per un efecte de la seua misericordia: *Universa via Domini misericordia et veritas* (Ps. 24-10) los afligeix per justicia per castigar ab ells cèrtes faltas ocultas. Així lo ensenya Sant Pere quant diu que Deu comensa el judici per la seua pròpia casa.

Per justicia, pués, y segons la equitat del seu judici, castiga Deu als bons; y S. Pau lo diu mes clar quant afirma que els bons sofreixen tota classe de mals en prova dels just judici de Deu. En efecte, ¿heyá res que don á coneixer ab més claredad el rigor ab que Deu condemna al pecat, que el veurer que ni als bons y tot pot deixarlos impunes, y, com diu Sant Agustí, que encara que perdon la culpa y la pena etèrna, no perdona á ningú la pena temporal? ¿Quina consecuencia devem treurer de aquí? La mateixa que treu Sant Pau: si Deu castiga en esta vida als bons, ¿quant més no castigará als dolents en l'altre? Y Sant Agustí.—Deu no perdona als justs que son brancas unidas á Jesu-Crist, perque vol purificarlos ¿y havia de perdonar ses brancas, ja fetas cimales ó despreses de s'arbre, que sols serveixen per foch?

Però endemés havem de comprendre que Deu castiga als justs en aquest mon, per un efecte de sa gran misericordia. Que major misericordia en ves de noltros, que fer-

mós dignes del Cèl? Pues axò es lo que fa Deu quant afligeix als bons, els quals podrán dirli un dia com el rey Profeta: Varem passar per el foch y per l'aygua, y nos tregueres á refrigeri.—¿Per què pensau que en las Sagradas Escrituras se nomena vara y corretgiment á la tribulació, sinó perque Deu la emplea, com emplean los pares els castichs, per bondad y per amor? L'utilidad que treim de las afliccions indica ben clar qual es la intenció de Deu quant les envia. Las afliccions, nos iluminan; preguntau á cualsevol que haja estad malalt molt de temps, quant va aprender de coneixersé á si mateix, y quant va tenir més arrepentiments. Antíoco no conegué el seu crim fins que se va enmalaltí. La aflicció nos purifica, en ella estam lo mateix que l'or en el grisol, y sortim nets de tots els nostros defectes. Las afliccions son proves; Deu se val de ellas per sabrer si som seus ó no; y com no li agradan les virtuts tébes y sense valor, vol veurer si la nostra es sólida, y si nos retém quant s'acosta la tentació. De tot lo qual treurem per consecuència, que, si Deu nos castiga per justicia, devem sufrir ab resignació el rigor de la penitència; y si nos castiga per misericordia, devem rebreró ab gratitud de amor filial.

MOSSEN JOAN.

LA PATRONA DE MALLORCA

Document històrich.

—Día 16 de Juliol de l'any de la N. del Sr. 1643.

La Santedad del Romano Pontífice Urbano Papa octau ab son Breu apostólich, que de orde del Illm. y Rm. Senyor Bisbe se ha publicat als 29 Juny prop passat, ha manat llevar algunes festes que per la Cristiandad se guardaven per precepte, concedint facultat á cada Reyne y provincia de elegir un Patró del Reyne ó de la provincia, la festa del qual se guardi com á festa de precepte; y com en la ocasió present á ningú se deu mes que á la Concepció Inmaculada de la Verge Santíssima nostra Reyna advocada, que als 22 de Mars de 1629, per les justes causes y titols ques dexan ben considerar, ningú discrepant, resolgué V. Sra. que 's fés vot y jurament tant llarch com seria menester de la Confessió de dita Inmaculada Concepció, com en efecte es feu, y una solemníssima processó, ab grandíssim aplausso de tots, y ab riques

cortinades, invencions y altres assumtos. Per sò se proposa á V. S. si es de parer y assenyalar justa la concessió del dit Breu apostòlich per festa general de tot aquest Reyne, la de la Inmaculada Concepció de la Vèrge Soberana.

Sobre la qual proposició passaren y discorregueren los vots y parers dels dits Concellers, de un en altre, com es acostumat, y fonch conclus, difinit y determinat per tot lo dit gran y general Concell, *nemine discrepante*, ab lo vot y parer de mos. Antoni Verje, donsell, lo qual es de parer que 's prenga per Patrona universal del present Reyne la dita festividad de la Inmaculada Concepció de nostra Senyora Santíssima y ques guarde per precepte, conforme la continencia del dit Breu apostòlich.

(Consta en lo llibre de Determinacions de l' Universitat de Mallorca, que correspón als anys 1642-47, y se conserva en l' Arxiu general històrich, dalt La Sala de Palma.)

À L'INMACULADA VERGE MARIA

Entre totes les dones
Beneyta n' es María,
Com ho digué l' Arcàngel...
De Deu embaxador:
Donchs, tot cant á la Verge:
¡Beneyta sempre sía
Per les colossals obres
Creades d' el Senyor...!

¡Les planes la benehescan,
Les sèrres empinades,
Les clares fontanelles
Ab dèbil murmurar,
Les pedres mes precioses,
Les flòrs mes delicades,
Les feres per la tèrra,
Los peixos dins la mar...!

¡Benehésca la pluja
Y la tempesta irada,
L' ivern, la primavera,
L' estiu y la tardor;
El fòch la benehesca,
L' estèl de la vesprada,
El Sol y les estrelles,
La fosca y la claror...!

¡Benehésca la los Tronos,
Els resplandents Arcàngels,
Els coros melodiosos
D' encesos Xerafins,
Fent ressonar llurs lires
Nombrosos estols d' Angels,
Les Jerarquies totes
Del ample Cèl endins...!

¡L' alabi la vellura
Y l' infantesa amable;
Alábinla els poetes
Cantant dolces cansóns,
Benehésca la els ministres
De son Fill adorable...
Benehésca la les races...
Els pobles... les nacións...!

Si, que tot la benehesca,
La glorifich y alabi,

Puig digne es d' ajobança,
Digne es de bendició:
Ella es per eccel·lència
La Dona forta y sabi,
La Dona vencedora
Del infernal Dragó.

Mes pura es que Susana,
Mes que Rebèca hermosa,
Mes qu' Ester compasiva,
Mes fòrta que Jahèl;
Es com una altre Sara
Mare miraculosa,
Y com Judit valenta,
Y amable com Raquèl.

Dels fills d' Adam y d' Eva
N' es la llibertadora
Com Débora, l' heroica,
Lo foch del Israèl,
Com Josabet refugi,
Com Ruth consoladora,
Com Betsabé honorada
D' el Sabi Rey del Cèl.

María es la elegida
Per ser del Etèrn mare,
María es l' escullida
Desd' una eternitat;
La Verge ja existía
Dins le pensa del Pare
Millons de setgles antes
Que fos el mon creat.

Donchs, si fonch destinada
Per esclafar la testa,
La testa verinosa
De l' infernal serpent,
¿Com pot estar tacada
Per la serpent faresta
La que pera engrunarla
Creá l' Omnipotent?

¡Blasfèmia malahida...!
Dir que fonch maculada
La que dins llurs entranyes
Dugué Jesús sagrat.
¡La santa Verge es neta,
La sola inmaculada,
La sola concebuda
Sens taca de pecat...!

-Y avuy que sens pararse
Repica la campana,
Avuy qu' en veu solemne
Retrona el fòrt canó,
Avuy que nostra Esglesia
Catòlica Romana
Pregona de la Verge
La pura Concepció,

Avuy, en que bramuli
Ab veu la més irada
El Rey de les tenebres,
El desterrat Llusbèl,
«¡BENEYTA SEMPRE SÍA
LA VERGE INMACULADA!»
Cridem fins que se senti
Lo nostro crit al Cèl...

JAUME POMAR.

¿QUE HI HA QUE FER?

La Veu de Catalunya, del 13 del passat, publicà un article amb aquest títol, del qual aprofitam per la nostra MALLORCA, lo sigüent.

«La premsa de Madrid ha acudit á una pila de senyors, demanantlos parer sobre la situació de Espanya y son remey.»

Una cosa per l' estil ha fet *La Almudayna* de Palma, dirigintse al senyors polítichs de nomenada en aquesta ciutat.

«La gran part d' aquesta gent, fa anys, que te dit el seu parer, *formant part dels instruments de Govern* que 'ns han dirigit y empengut, y continuan dirigintnos y empentguentnos cap al arruinament..... qui més qui manco, tots son de la colla dels politicayres posats avuy en lo banquet dels acusats. No es mal, per axò, que hajin dit son parer; sobre tot quant aquest es una confessió de culpa, pues está en contradicció amb s' història política.»

¡Sembla que parla aludint á certs polítichs palmessans, que ja han dat son parer, regoneguent sa participació en en la gran bancarrota del patriotisme adulterat!

«Més, al cap darrer, aquests parers no poden servir per altra cosa que per satisfer la curiositat de veurer l' estat de consciència d' alguns dels culpables devant l' inmensa catástrofe.

«Noltros creym que hi ha *un altre senyor* á qui consultar son parer, y es *el Senyor poble*.....

«¿Qui li ha demanat son parer en l' espantosa crissis que tenim demunt?..... Qui ha de recullir ses paraules y ses voluntats?..... La confiança del poble, en los grans perills de la tèrra; no més l' han merescuda y la merexerán els qui no han servit may altra bandera que la de la Patria; aquells qui poden presentar ses mans may tacadas de la brutícia dels politicayres; aquells que s' han sacrificat p' el poble, sens haverlo fet servir d' escala per enfilarsè; aquells qui li han parlat amb més còr y més veritat; es dir: *els catalanistes*.»

Hora y ocasió es aquesta, ciutadans de Palma y habitants de Mallorca, de dir á veus altes que també, entre noltros, *els bons mallorquinistes* son els qui merexen la confiança del Senyó Poble esclavizat per l' enmatsinada política. ¿Y, qui s' enten que son els bons mallorquinistes? Son els qui ni esperan ni pretenen rès per mèdi del monopoli que ecerceixen, han ecerceixit ó somían ecerceix els trutximans politicayres. Son els qui no han explotat als pobres electors, á forsa d' amenasses ó promeses, per satisfer tota casta d' egoismes, ambicions y vanidats personalíssimes. Son els qui no han conculcat escandalosament els principis y preceptes de la moral evangèlica. Son els motetjats de membres de la *massa neutra*, perque no han prèns part en la gran farsa del sufragi universal desempeñada per primeres parts amb títols d' Autoritat y per comparses manades amb dogals y cabrestells. Son els qui, si gosan protestar quantre el cinisme dels politicaires (dominant gracies á l' impunitat que desde Madrid tenen assegurada), son víctimes de les injusticies é iniquitats que l' engrehiment y la borrarxera del *mándo polítich* vomita demunt tot y per tot..... Aquests son els bons mallorquinistes. ¡Ah! Si el poble honrat y trabayador, compost p' els qui ecerceixen dignament ses respectives arts y professions, per mèdi de les quals han *fét ca-seua* (y no amb artimanyes y negocis de gitano, clarament ilscits). Si els comerciants é industrials de bona fé, si els conradors y els manestrals de costums no corrompudes; si els amichs de l' orde y de la pau; si tots cuants individual y colectivament observan dins ca-seua y fora de casseua la Santa Lley de Deu, guañantse el pa ab la suhor dels seus fronts; si tots aquests, (que encara son la majoria dins Mallorca) haguessin vist practicar la *vertadera política*, ó sia: *l' art de governar els pobles amb dret seny, y d' administrar ab tota consciència els interessos del comú*

(sens untarsen *irregularment* ses mans), dirigint dit poble, amb noblesa d' ideals, per les delitoses vies del progres y benestar social...

¡Ah! aquesta *massa neutra* (á la que volen carregarli una gran part de responsabilitat) lliberada del masonisme polítich imperant, que la té inicuaument tiranisada; no, no abominaria de la *política*, axí com n' abomina y maleix, sinó que li tributaria son concurs y aussili per fer surar la nau del Estat y fer anar envant la nostra *gran petita patria*.

¿Que son aspres y crues aquestes veritats estampades? (No heu sabem dir d' altra manera). ¡Però son veritats que haurían de clavarse amb lletres grosses per tots els cantons de places y carrers; axí les aprendía de memoria el pobre poble que, fa tants d' anys, paga, sofreix y calla. (a)

Dels ciutadans, maules sofroñades, que, decantantse de la Política militant, s' acostan als pèus dels polítichs que tenen la pella p' es manech, y allisantlos el pel, en totes les *situacions*, malavetjan trèurernè el favor possible; dels malfaners afamagats d' *empleos*, que, sens mes mèrit que s' ignorancia atrevida ó el seu servilisme degradant, xupan la mèl dels *presupuestos*; de tals castes de coniets de rata y sangoneres, tant sols s' en pot dir: *a lepra sua liberanos Domine*.

«Si, donchs, convé acudir al Poble per recullir son parer y ses voluntats, y..... si els nostres companys de causa se determinassen á emprendre la campanya, segurament veuriam un espectacle hermós y de profit.»

Tot axò y molt més diu en *la Veu de Catalunya*, son valent Director N. Verdaguer y Callís. (b)

A Mallorca no tenim *Veu*, ni casí casí *rot*; y si qualcuna crida es ofegada; y si qualcun s' en dona de justa censura, es escarnit y secuestrat. La major part de mallorquins dormen, manco els polítichs d' ofici y els seus mañefles. Mentres á Barcelona y á Zaragoza, á Valencia y á Bilbao se feyen els esperons, y se han mogut y reunit y exposat, y protestat y reclamat, donant senyals de vida propia, per no morir eufegats ó engrunats dins el diluvi y terra tremol pròxim á abusar l' Espanya, noltros dins la *perla del Mediterráneo*, miram acaramullarse 'ls niguls, amb tota la fetjeria del mon, y en descarregá, ¡com sempre! la dexarem caure. (c)

Gracies que D. Miquel S. Oliver, Director de *La Almudaina*, ha ubert dita informació, que, si se completa amb los parers y concurs dels *homos no politicis* y amb l' activa y lleal cooperació dels vertaders amichs del país, (que es hora surtin á rotlo, sent els porta-veus de la *massa neutra*), podrá servir de fonament á la nostra regeneració política mallorquina, sia la que sia la sort que la Divina Providencia haja señalada á la nostra illa, tan desatesa p' els Governants de Madrid, com desitjada p' els llops carnícers de Nort-américa y per les traydores genetes d' Inglaterra.

¡Què hi ha que fér! exclamarán alguns dels nostros lectors, enconcantse d' espatles, ¡tot lo que succeheix es

(a) L' honrat demócrata D. Francisco García, ex-Regidor del Ajuntament de Palma, en *sa opinió* publicada per *La Almudaina* de dimars passat, después de moltes afirmacions que noltros suscriuriam, deya: «Llegó la hora. si nuestra regeneración apetece, de cesar todos los tapujos y benevolencias, acriminando las faltas con la acritud que su importancia merezca; llámese *ladron*, con toda la dureza de esta frase al que, prevalido del puesto á que la suerte ó el voto de sus conciudadanos le elevara, deroche, defraude ó se lucre con los fondos públicos.»

(b) Una setmana abans ja havia parlat d' aquest assumto advertint que era indispensable concertar les manifestacions particulars y dirigirne una colectiva als Governans de la Nació, á fi de que, aquests, no poguessin *fer el sort*.

(c) Hem llegit en els diaris que la J. de G. de la *Cámara de Comerciantes* d' aquesta ciutat, invitava á una reunió extraordinaria, als Comerciantes, Industrials y Navegants, per día 6 del corrent, á fi d' entrar en la vida activa.

¡Deu vulga que hey arribin á temps!

providencial..... No heu negarèm: providencials han estades totes les destruccions y aniquilaments dels pobles als qui Deu ha fet justícia castigant ses dolenties y ses prevaricacions; però Nínive se salvá fent penitencia.....
¿Voldrem noltros morir impenitents?

VERAMITA.

PROVERBIS ESCULLITS

D'ENTRE EL MILENAR QUE DICTÁ MESTRE RAMON LULL

XLIV.—De Orgull

Orgullós vol estar alt, y está baix.

Ningún homo ha tan poca pahor de Deu com hom orgullós.

A hom orgullós no t'escuses ni demanis perdó.

Ab hom orgullós no pots estar alegre.

Orgullós te los ulls al cèl y lo còr en la tèrra.

VLV.—De Ociositat

Ociositat es paresa de voluntat, que en amar á Deu ha negligència.

Ab hom negligent no fasses companyia.

Combat Ociositat ab Justícia, Prudència, Fortitut, é Caritat, é haurás diligència.

Ociositat é tristícia son vehines.

Per Ociositat son més homes pecadors que per altre pecat.

VLVI.—De Enveja

Per Enveja desitjas axò que no pots haver.

Per Enveja hom rich é pobre son inimichs.

Ab hom envejós no parles de tes riqueses.

Envejós decjecta lo que desitja.

Envejós ama més la que no té, que lo que té.

XLVII.—De Ira

Ira gita prudència d'hom.

Per Ira pèrt llibertat sa voluntat, y l'enteniment sa deliberació

Ab hom irat val més callar que parlar.

A hom irat cedeixli ton drèt.

Mentras estás irat, estás en la ira de Deu.

VLVIII.—De Parlar

De açò, que entens, parla ab grat, y de lo que no entens, parla per força.

Molt consirar, é pòch parlar.

Aprèn de callar é de parlar amb aquell qui parla.

Hages molt bones paraules, é haurás molts bons amichs.

De tú no parles moltes paraules.

(Acabarà.)

CRONICÓ DEL MES DE NOVEMBRE

Día 24.—Comensá un temporal de mar.

—La Junta de protecció als soldats venguts de Cuba, acardá celebrar un ofici funeral en sufragi de les ànimes dels morts á la guerra.

Día 23.—Seguía el temporal. Moriren negats dos pescadors devés el port de Soller. (a. c. s.)

Día 26.—Prengué possessori del càrreg d'Ardiaca, el nou canonge M. I. Sr. D. Llorens Moyá.

Día 27.—Seguía el temporal per mar y terra.

—A Manacor, *La Capella* obsequiá amb gran festa á sa patrona Sta. Cecília—Predicá Mossen Miquel Costa en la parròquia, el dematí; y al vespre hey hagué gran vetlada coral y literaria, segons llegirem en els diaris de ciutat.

Día 28.—El nou Governador visitá al Ajuntament de Palma, fentse els oferiments y cumpliments cerimoniosos acostumats.

—L'Alcaldia publicá un band sobre la venda de pans.

—El temporal de mar refermá, duguent sen la major part del terraplé fét, su devant el Corté de Cavallaría, amb els escombros dels reductes que s'alsaren allá prop, cuant se temía un desembarch de nortamericans.

Día 29.—Millorá y amansa el temps.

—Arribá la notícia d'haverse firmat les paus, á Paris, amb los *yankis*.

Día 30.—Arribaren mes soldats repatriats.

—El decapvespre se reuní la Junta consultiva de teatros, en el despaig del Sr. Governador, y considerant incomplet l'informe dat p'el Sr. Engiñer municipal, sobre estat de la cuberta del Teatro-Circo, se acordá que la visurás l'Arquitecto provincial. (*La Ultima Hora*, de aquest día.)

◆ F. ◆

Al cèl sía.—Lo Molt Iltre. y Rnd. Sr. D. Bartomeu Tolrá, pbre. Rector de la Capella de Sta. Ana, en lo R. Castell l'Almudayna, que morí día 29 del mes passat.

Acompañam en lo sentiment á son nebot D. M. S. Oliver, Director del nostre cólega *La Almudayna*.

ENVINAGRAT Y RONXETES

Mamballetas.—D. Jaime Salom, Batle interí de Palma, que trabaya tant com si heu fos en propiedat, ha publicat un *bando* relatiu á sa venda de Pa. Tothom y particularment els pobres aplaudeixen aquella disposició; pues no sols hey ha fabricants de pa que lo venen car, sinó, que empran farines que no son de blat, xexa ni ordi.

Tal casta d'abusos clama justícia. Ara importa que el Sr. Batle fassi cumplir rigurosament ses ordes; y MALLORCA li ferá mansbelletes.

Alimares.—Dijous qui vé es *La Puríssima*. Els seus devots vesins de Palma solen posar alimares en los seus balcones y finestres. Veurem si s'abolirá aquesta costum, per s'empequeiment, més que per la misèria, de cèrts catòlichs que no gosan honrar publicament el gran Misteri de la Concepció Inmaculada.

Es hora, catòlichs palmessans, de mostrar cara, ja que els masons, inimichs de la nostra santa religió, bravetjan á la descuberta, noltros en lloch d'acoquinarmós, bravetjem també de ser feèls fills de l'Iglesia. ¡Fora covardíes, que axò es lo que més mal mos ha fet! Honrem á la nostra Patrona, y qui no li agrada non menjí.

ADMINISTRACIÓN: — Campana 2

Imp. de las hijas de Colomar.